

panorama

inforegio

30

Leto 2009

Stratégia EÚ pre región– Baltského mora

smerom k trvalo udržateľnej, prosperujúcej budúcnosti

ÚVODNÍK

Dirk Ahner

3

PREHLAD

4 – 7

Stratégia EÚ pre región Baltského mora – mnoho krajín, jeden región

8 – 11

ROZHOVORY

Christopher Beazley, MEP – Dr. Cecilia Malmström – Mr. Jan Kozłowski – Dr. Andreas Röpke

12 – 13

PAUŠÁLNE

Projekt JOSEFIN – podpora pre MSP prináša nové výhody regiónu Baltského mora

14 – 16

NA MIESTE

COHIBA – práca na spôsoboch identifikácie a kontroly toku nebezpečných látok do Baltského mora

17

RIEŠENIE PROBLÉMOV

18 – 19

SPOLOČNÉ VÝCHODISKO

Spoločný postup pre región Baltského mora

20

VIAC INFORMÁCIÍ

21

NA REGIO ZÁLEŽÍ

Územná súdržnosť – odkiaľ koncept pochádza

22 – 23

INTERNE O NAŠICH PROJEKTOCH

Musikpark, Mannheim – Centrum pre nanozdravotníctvo

24 – 25

VYTVÁRANIE SIETÍ

titulok o Visby a Subregionálnej spolupráci štátov Baltského mora

26

MINULÉ VYDANIE, BUDÚCE VYDANIE

27

TERMÍNY DIÁRA

28

NECHAJTE VÁŠ HLAS POČUŤ

Fotografie (strany):

Obálka: Istockphoto

Strany 5, 10, 16, 21, 24, 25: © CE

Strany 5, 14, 15, 26: © Jaakko Mannio

Strany 6, 7, 12 – 13: © Istockphoto

Strana 8: © Baltic Sea Convention - Jenny Björkqvist

Strana 9: © Hans Doverholm, Metsahallitus

Strana 10: © Office of the Marshal of the Pomorskie Voivodeship

Strana 11: © Lisa Katharina Röpke

Strany 18, 19: © Vomare Project

Strana 22: © Musikpark Mannheim GmbH

Strana 23: © Swansea University

Vydavateľ: Raphaël Goulet, Európska komisia, GR pre regionálnu politiku

Tento časopis je vytlačený v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku, na recyklovanom papieri.

Je dostupný on-line v 21 jazykoch na stránke http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_sk.htm

Názory vyjadrené v tejto publikácii sú názormi autorov a nevyjadrujú nevyhnutne názory Európskej komisie.

Stratégia Európskej únie pre región Baltského mora: od slov k činom

Stratégia EÚ pre región Baltského mora je novým spôsobom spolupráce v Únii. Regióny v ôsmich členských štátoch, takmer 100 miliónov ľudí, budú schopné plánovať, stanovovať priority a realizovať aktivity s presvedčením, že ich kolegovia a susedia pracujú v rovnakom duchu, smerom k rovnakým cieľom. To umožní regiónu Baltského mora tešiť sa z trvale udržateľného životného prostredia a optimálneho hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Zapája každého

Stratégiu požadovala Európska rada na základe práce Európskeho parlamentu. Ako si prečítate v tomto vydaní časopisu Panorama, stratégia profitovala z výnimočnej úrovne záväzku od partnerov a zainteresovaných strán na každej úrovni. Spoluprácou môžeme lepšie využívať peniaze a iné zdroje, ktoré sú k dispozícii na zlepšenie budúcnosti regiónu. Odborné znalosti a energiu možno zužitkovať efektívnejšie, a prínosy právnych predpisov EÚ prešli na všetkých ľudí žijúcich v regióne.

Prvé kroky

Akčný plán pripravený Komisiou predkladá 80 projektov, ktoré budú raziť cestu splneniu 15 vzájomne prepojených priorít. Projekty pokrývajú zlepšenie životného prostredia (napr. zníženie úrovne nitrátov a fosfátov v Baltskom mori), úsilie o zvýšenie prosperity (napr. podpora podnikania), lepšia dostupnosť (napr. zlepšenie dopravných trás), a podpora bezpečnosti a ochrany (napr. lepšia reakcia na havárie). Skutočné zlepšenia sú v plnom prúde, a ich úspech, ktorý je úspechom stratégie ako celku, závisí od mnohých partnerov v regióne a podpory z najvyšších politických kruhov vo všetkých krajinách. Stratégia ponúka rámec pre nasledovanie, ktorý ľuďom poskytuje istotu, že budujú lepší región Baltského mora. Toto vydanie časopisu Panorama ukazuje, ako stratégia navrhuje uvoľniť silné stránky regiónu.

Komisia, Európsky parlament, členské štáty a všetky zainteresované strany v regióne skúmajú nový spôsob spolupráce. Spôsob, ktorý nie je založený na peniazoch alebo na špeciálnych zákonoch alebo dokonca na nových inštitúciách, ale na odhodlaní ľudí spolupracovať na riešení problémov regiónu. Táto makroregionálna stratégia, ako ju voláme, nie je limitovaná národnými ani regionálnymi hranicami, ani konkrétnymi oblasťami politiky. Existuje potreba pozitívnej zmeny – rozsah, ktorý bude limitovaný iba ochotou partnerov konať.

Dirk Ahner

Generálny riaditeľ, Generálne riaditeľstvo
Európskej komisie pre regionálnu politiku

” Stratégia ponúka rámec pre nasledovanie, ktorý ľuďom poskytuje istotu, že budujú lepší región Baltského mora. “

STRATÉGIA EURÓPSKEJ ÚNIE PRE OBLASŤ

BALTSKÉHO MORA – DEVÄŤ KRAJÍN, JEDEN REGIÓN

Veľká časť 8 000 kilometrovej pobrežnej čiary Baltského mora je rozdelená medzi osem členských štátov EÚ, pričom každý štát má svoje vlastné priority a problémy, ekonomické požiadavky a politické záujmy. Okolo Pobaltia – námornej diaľnice, ale častejšie skôr skládky – žije takmer jeden milión ľudí.

Stav mora sa i napriek dlhoročnému spoločnému úsiliu stále zhoršuje. Európska únia preto požiadala Komisiu, aby prišla s pevnou stratégiou ako zabezpečiť svetlejšiu budúcnosť pre tento región.

Stratégia „prvá svojho druhu“

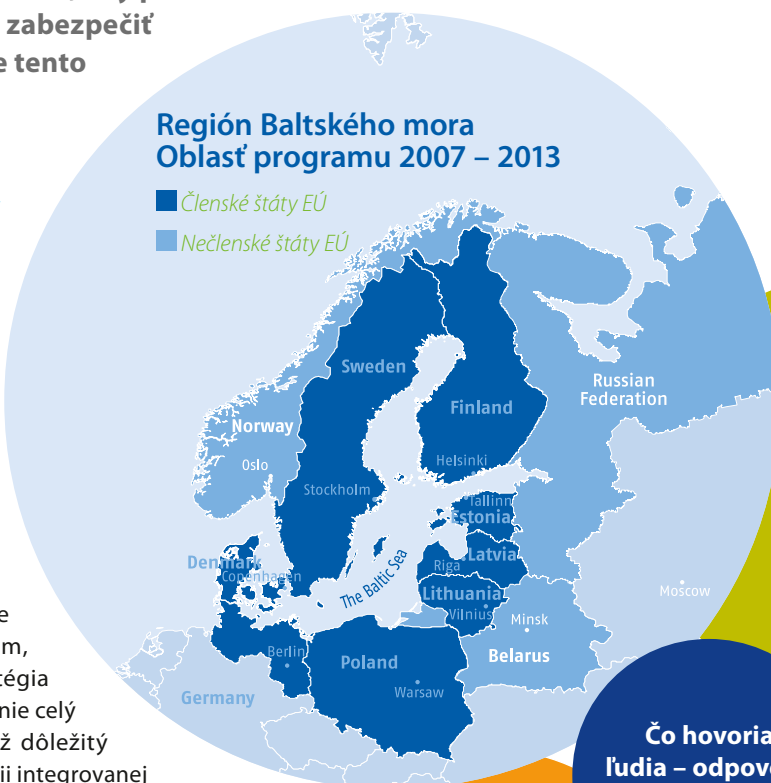
V máji tomu bude päť rokov, čo Poľsko, Estónsko, Lotyšsko a Litva vstúpili do Únie. Pristúpenie znamenalo, že osem z deviatich pobaltských štátov bude mať osov z voľného pohybu tovaru a služieb a bude mať spoločné právne predpisy o kvalite vody, pričom budú mať z veľkej miery spoločné dedičstvo. Vďaka tejto fyzickej a kultúrnej blízkosti je Pobaltie dokonalým miestom, v ktorom sa má vytvoriť stratégia „prvá svojho druhu“, ktorá zahŕňa celý makroregión. Predstavuje tiež dôležitý prvý krok k regionálnej realizácii integrovanej námornej politiky.

Štyri základné piliere tejto stratégie prispievajú k tomu, aby táto časť Európy bola trvalo udržateľná pre životné prostredie, prosperujúca, prístupná, atraktívna a bezpečná. Komisia prijala stratégiu 10. júna po tom, čo prebehla intenzívna diskusia a konzultácie zahŕňajúce viac než sto príspevkov. Konzultačné obdobie od 30. septembra 2008 do 6. februára 2009 otvorili a uzavreli dve hlavné konferencie. Medzitým sa uskutočnili štyri otvorené semináre, každý na inú tému štyroch základných bodov stratégie. Komisia zároveň začala otvorené konzultácie, kde každý mohol prispieť svojim názorom, kdekolvek sa nachádzal. Každý hlas bol vítaný – počínajúc mladými ľuďmi z Hamburskej mládežníckej konferencie až po Svetový fond ochrany prírody.

Výsledok? Jasne vidieť, že všetci zúčastnení sú presvedčení o naliehavej potrebe stratégie, pretože problémy regiónu sú príliš očividné na to, aby sa ignorovali. Iniciatívy a politiky, ktoré už existujú a prebiehajú v rôznych oblastiach a v rôznych krajinách, sú dobré, ale nie sú previazané, čiže nie také účinné, ako by mali byť. Dalším veľmi dôležitým posolstvom je, že stratégia musí mať praktické uplatnenie a nesmie byť teoretická – čas na reči už prešiel a región Baltského mora potrebuje činy. Toto sa odrazilo v závere z diskusií, v ktorom ľudia uviedli, čo nechcú vidieť – prázdne vyhlásenia bez určenia aktivít a konkrétnych termínov.

Región Baltského mora Oblasť programu 2007 – 2013

- Členské štáty EÚ
- Nečlenské štáty EÚ

„Nech stratégia EÚ pre región Baltského mora ukáže svet, že pracovať spoločnými silami môže znamenať rozdielny výsledok a Baltské more môže byť zachránené.“
Alm Anders

Čo hovoria ľudia – odpovede pri konzultáciách s verejnosťou

„Stratégia EÚ pre oblasť Baltského mora bude potrebovať inštitúciu, ktorá bude zodpovedať za koordináciu a riadenie procesu. Pre tento účel vyhovuje Európska komisia, ktorá má pre to skúsenosti a zamestnancov.“
Tobias Etzold

„Oblasť Baltského mora je dôležitá časť nášho spoločného životného prostredia. Každý z nás musí prispieť k dobrým podmienkam Pobaltia. Všetci môžeme byť súčasťou stratégie pre znovuoobnovenie a zachránenie tohto nádherného mora.“
Börje Hagman

Postaviť a naštartovať stratégiu

Členské štáty v decembri 2007 požiadali Komisiu spolu s Generálnym riaditeľstvom pre regionálnu politiku, ktorá tento proces riadi, aby pripravili stratégiu pre región Baltského mora. Táto by mala okrem iného pomôcť riešiť naliehavé environmentálne problémy týkajúce Baltského mora.

Komisia prijala stratégiu 10. júna spolu s príslušným oznámením a akčným plánom.

Materiály sú teraz predložené Rade a Parlamentu na rozpravu a odsúhlasenie.

Pre každého niečo

Štyri základné piliere stratégie sú formulované tak, že nič nie je vynechané. Komisia, pokračujúc radšej v štruktúrnom než selektívnom prístupe, vytvorila rámec, ktorý tvoria priority, postupné opatrenia a projekty so stanoveným termínom splnenia. Týmto sa vytvára metodika, ktorá môže vydržať, hoci individuálne ciele a prostriedky ich dosiahnutia sa budú meniť podľa vývoja regiónu, zaručujúc tak prispôbitelnosť. Neznamená to len toľko, že stratégia sa môže použiť pre vytvorenie prístupu k regiónu pre nasledujúce roky, ale zároveň umožňuje každému účastníkovi – Švédsku, Fínsku, Estónsku, Lotyšsku, Litve, Poľsku, Nemecku a Dánsku – mať vlastné priority zohľadnené v danej stratégii. Nie všetky priority budú pre každého účastníka, ale prioritou každého účastníka sa bude riešiť.

Stratégia navrhuje použitie predovšetkým rámca Severnej dimenzie – spoločnej politiky EÚ, Ruska, Nórska a Islandu pre vonkajšie aspekty spolupráce, ale s možnosťou použitia alternatívnych kanálov (ako napr. Rady pobaltských štátov), ak sú užitočné. Rusko a iné susediace krajiny naznačili, že vnímajú pozitívne snahy EÚ o neustále informovanie a EÚ sa teší na spoluprácu s nimi na veciach spoločného záujmu.

Stratégia neznamená v tomto štádiu žiadne dodatočné financovanie – je to viac otázka riadenia veľkého počtu ľudí a organizácií venujúcich sa tejto oblasti a dosiahnutia čo najväčšieho osohu z existujúcich vnútroštátnych politik a politik EÚ. Prakticky skôr než teoreticky sa dotýka viacerých stránok každodenného života v tomto regióne. Nové projekty napríklad prispejú k zníženiu veľkého stupňa znečistenia v mori, zlepšeniu dopravných systémov a energetických sietí a upevneniu ochrany pred mimoriadnymi okolnosťami na mori a na súši.

Ľahko je povedať, ale kde treba začať?

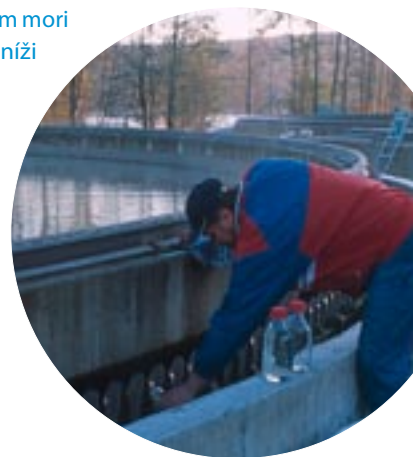
Stratégia sa uviedla návrhmi, ktoré vychádzajú z už realizovaných opatrení, hoci fragmentovaných, s cieľom popasovať sa s hlavnými problémami a chopiť sa hlavných príležitostí. Tu je pár nápadov:

TRVALO UDRŽATEĽNÉ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Baltské more s priemernou hĺbkou len 58 metrov stráca svoju kvalitu a biodiverzitu z dôvodu nadmerného vypúšťania dusičnanov a fosforečnanov z poľnohospodárstva, priemyslu a domácich zdrojov. Tieto vtekajú do mora a zapríčiňujú zvýšenie eutrofikácie. Zvýšenie množstva rias zasahuje veľké oblasti mora a vytvára zápachajúci zelený sliz, ktorý odkysličuje vodu a zabíja viaceré druhy žijúce v postihnutej oblasti. Ak by sa voda mala celkovo zmeniť, trvalo by to viac než 30 rokov. Znečistenie je preto obzvlášť veľký problém.

Niektoré myšlienky stratégie zahŕňajú rozvíjanie opatrení, ktoré sa už v oblasti podnikajú, napríklad odstraňovanie fosfátov z čistiacich prostriedkov. Ich odstránením sa objem fosfátov končiacich v Baltskom mori môže zmenšiť o štvrtinu, čím sa zníži množstvo rias.

Oficiálna sieť špecializovaných poradcov pre životné prostredie týkajúca sa poľnohospodárstva zo všetkých krajín okolo Baltského mora by mala podporiť zavádzanie najlepších skúseností, ktoré minimalizujú odtokanie z hnojív, pričom produktivita sa zachová alebo dokonca zlepší.

Aj keď samotná stratégia nemá vlastné financovanie, Pobaltie bude v období rokov 2007 – 2013 ťažiť z regionálnej politiky a iných zdrojov financovania EÚ:

- **Vytvoriť Pobaltie trvalo udržateľné pre životné prostredie**
Celkovo bolo vyhradených 9,8 miliárd eur vrátane 3,1 miliardy eur na spracovanie odpadových vôd.
- **Zabezpečiť konkurencieschopnosť Pobaltia**
Celkovo bolo vyhradených 6,7 miliárd eur vrátane 2,4 miliárd eur na inovácie v MSP.
- **Sprístupniť Pobaltie**
Celkovo bolo vyhradených 27,1 miliárd eur: Informačná spoločnosť 1,4 miliardy eur, doprava 23,1 miliardy eur, energetika 2,6 miliardy eur.
- **Zbezpečniť a zabezpečiť Baltik prostredníctvom prevencie rizík**
Celkovo bolo vyhradených 697 miliónov eur.

ZVYŠOVANIE PROSPERITY

Kľúčovou slabosťou regiónu je nízka úroveň vnútorného konkurenčného tlaku. Niektoré krajiny v regióne nemajú dostatočne veľký trh, aby podporovali potrebnú hospodársku súťaž. Jediným riešením je užšia integrácia regiónu. V roku 2005 sa odhadovalo, že typická transakcia v medzinárodnom obchode zahŕňa okolo 30 účastníkov, 40 pôvodných dokumentov a 360 kópií.

Smernica o poskytovaní služieb stanovuje dosiahnutie skutočného jednotného trhu v službách v rámci EÚ tak, že zníži administratívnu záťaž a pomôže ľuďom zriadiť si podniky a presťahovať sa do inej krajiny. Tento postup je však v oblasti Baltského mora chaotický a nesúvislý. Stratégia obsahuje opatrenia zamerané na účinnejšie využívanie smernice, pričom sa podporí obchod a MSP dostanú väčšie možnosti.

Budúcim podnikateľom by malo pomôcť zlepšenie ponuky vzdelávacích služieb, a preto sa navrhuje zriadenie „Univerzitého spolku“ vysokých škôl a univerzít. Toto zabezpečí kvalitu a spojí katedry venujúce sa tej istej oblasti v rôznych vzdelávacích centrách. Zdôrazňuje sa aj podpora práv občanov voľne sa pohybovať v rámci regiónu pri hľadaní vzdelania alebo poskytovaní výučby.

SPRÍSTUPNIŤ REGIÓN A SPRAVIŤ HO ATRAKTÍVNYM

Východ a sever, ktoré predstavujú čoraz viac bránu do Ázie, zostávajú príliš izolovanými od zvyšku Únie. Severné Fínsko, Švédsko a pobaltské štáty majú najnižšiu mieru prístupnosti v celej Európe. Veľkým problémom sú aj dodávky energie a bezpečnosť, keďže región má málo vlastných zdrojov, takže sa spolieha na dovoz, ale s nedostatočnými prepojeniami zaručujúcimi bezpečnosť.

Ak chcete cestovať z Varšavy do Tallinu, určite si vyberiete letecké spojenie. Cesta vlakom trvajúca 36 hodín určite nie je príťažlivá predstava pre tých, ktorí si nemôžu dovoliť strácať čas. Vlaky sa vzhľadom na potrebu ekologických spôsobov cestovania stali životaschopnou alternatívou, a preto stratégia navrhuje dosiahnuť, aby do roku 2013 železnica Baltika prekonávala spojenie z Varšavy do Tallinu s rýchlosťou 120 km za hodinu.

Energia je kľúčovou otázkou pre región – a závažným pre jeho príťažlivosť pre život. Stratégia opäť podporuje súčasné opatrenia praktickým a priamym spôsobom. Navrhuje spôsoby dokončenia energetických spojení medzi pobaltskými štátmi a širším regiónom prostredníctvom podpory Plánu pobaltského spojenia a švédsko-litovského vysokonapäťového spojenia. Podpora nie je len rétorická. EÚ investuje 500 miliónov eur do regionálnej plynovej a elektrickej infraštruktúry.

BEZPEČNOSŤ A ZABEZPEČENIE, PRVORADÁ OTÁZKA

Námorná doprava pravdepodobne vzrastie a vzhľadom na veľké naftové tankery používajúce more ako diaľnicu existuje veľká hrozba nehôd. Expedícia ropy cez Baltské more sa v období rokov 2000 až 2007 viac než zdvojnásobili a dosiahli 171 miliónov ton. V ťažkých zimných podmienkach je riziko ešte väčšie a lode nie sú často primerane vybavené proti ľadu. Ani organizovaný zločin neprispieva k bezpečnosti regiónu. Charakter kriminality na Pobaltí zhoršujú aj odlišné hospodárske a sociálne podmienky v súvislosti s polohou tohto regiónu.

Vzhľadom na dlhé vonkajšie hranice región potrebuje jednotné cezhraničné opatrenia, aby sa odstránilo obchodovanie s ľuďmi, drogami a zbraňami. Užitočnými by boli výmenné systémy pohraničných stráží zahŕňajúce spoluprácu pri uplatňovaní námorného práva. V akčnom pláne k stratégii sú navrhnuté spôsoby koordinácie boja proti kriminalite integrujúce existujúce organizácie, čo im umožní lepšie spolupracovať. V pláne sa navrhuje kombinovať spoločné sily: výkon práva, hliadky mobilnej stráže, vyšetrovateľské kolektívy, spravodajské skupiny, zdieľanie zariadení medzi útvarmi a väčšia spolupráca pri vývoji, kúpe, rozostavení a použití príslušných technológií.

V akčnom pláne sa presadzuje okrem iného aj vznik integrovanej siete systémov hlásení a dohľadu pre všetky morské činnosti, ako napríklad pre námornú bezpečnosť, ochranu morského prostredia, kontrolu rybolovu, hraničnú kontrolu a výkon práva, s cieľom riešiť námorné riziká.

Čím je Baltské more také výnimočné?

Morský ekosystém je jedinečný – severné časti, ktoré sú pod ľadom viac než polovicu roka, napĺňa takmer sladkovodná voda. Tam kde sa Severné more stretáva s Baltským morom, pri pobreží Dánska, je voda slaná. Tento veľký kontrast vytvára jedinečný ekosystém, v ktorom sú druhy prispôsobené tak, že odolávajú rôznym stupňom diverzity a len tento osobitný súbor druhov môže prežiť. Takáto jemná rovnováha je obzvlášť citlivá na zmeny, či ide o zmeny fyzikálneho a chemického zloženia alebo štruktúry potravinového reťazca.

Povodie pobaltských riek, ktoré sa vlievajú do mora, je približne štyrikrát väčšie ako plocha samotného mora. Okolo 20% tejto výmery sa využíva na poľnohospodárstvo a pasienky, ostatné oblasti sú husto osídlené, takže splašky a odpadové vody sú kľúčovým faktorom prispievajúcim k nárastu množstva rias.

Krajiny, ktoré majú more ako prirodzenú hranicu vždy obchodovali. Vikingovia v období ranného stredoveku vybudovali svoje obchodné impérium v tejto oblasti, kde našli bohaté zdroje kožušín, jantáru, dreva a drevného dechtu. V období od 13. a 17. storočia si Baltské more podmanila Hanzovná liga a využívajúc morské cesty sa stala najsilnejšou ekonomickou silou v severnej Európe.

Toto spoločné dedičstvo pretrvávajúce viac ako tisícročie poskytuje základ, na ktorom sa má vytvoriť stratégia, ktorá zabezpečí úspech Pobaltia v Európe s rovnako prosperujúcou a dynamickou budúcnosťou, ako tomu bývalo v minulosti.

CHRISTOPHER BEAZLEY

Bývalý člen Európskeho parlamentu

Christopher Beazley je zakladajúcim členom Medziskupiny baltských štátov a aktívne sa zapájal do rozvoja stratégie pre región Baltského mora.

Stratégia predstavuje bod obratu pre región Baltského mora. Takto o 10 rokov, v čo najviac dúfate, že sa zmení?

- Že aktuálny rozdiel v hospodárskej výkonnosti a vyhliadkach ôsmich prímorských štátov nahradí efektívny jednotný trh EÚ.
- Že sa obnoví ekologická rovnováha Baltského mora.
- Že sa obnoví prirodzená harmónia – ekonomická, environmentálna, sociálna, politická a kultúrna – ktorá tu existovala stáročia pred paktom Hitler/Stalin, Molotov/Ribbentrop.

Problémy, ktorými sa treba v regióne a samotnom mori zaoberať, sú zložité. Ktoré problémy predpokladáte budú najväčšou výzvou?

- Úspešne prekonať a odčiniť polstoročné narušenie regiónu Baltského mora rozdelením Európy studenou vojnou.
- Zaistiť správnu implementáciu stratégie ako takej a nie len ako rad nesúvisiacich projektov. Stratégia vytvára hybnú silu, keď jeden krok vedie k ďalšiemu, a verejnosť, zvyšok Európy a ľudia mimo EÚ chápu význam procesu.

- Zaistiť, aby bolo „riadenie“ stratégie pod politickým vedením zo strany vládnych lídrov ôsmich prímorských štátov, a aby Rada, Komisia, Parlament, a priamo zainteresované regionálne a miestne orgány efektívne spolupracovali, a zabezpečili transparentnosť a účasť verejnosti.

Aké sú podľa Vášho názoru najväčšie prekážky pre úspešnú implementáciu stratégie?

Hoci treba stratégiu vidieť ako celok – každý prvok vzájomne ovplyvňuje zvyšok – kultúra a vzdelávanie sú pravdepodobne najťažšími oblasťami. Stratégia Parlamentu EÚ-Balt identifikovala niekoľko konkrétnych oblastí činnosti: výmeny študentov/učiteľov – chápanie spoločného dedičstva EÚ-Balt, spoločné výskumné programy univerzít/priemyslu, a potenciál cestovného ruchu.

Najambicióznejším návrhom je vytvorenie Baltskej univerzity „Brečtanovej ligy“, ktorá by konkurovala za rovnakých podmienok americkým a významným európskym univerzitám.

Z kultúrneho hľadiska nemožno vôbec podceňovať dôležitosť piesní, hudby, literatúry, legiend a spoločenských vied, a mali by sa podporovať celosvetovo.

” Hoci treba stratégiu vidieť ako celok – každý prvok vzájomne pôsobí na zvyšok – kultúra a vzdelávanie sú pravdepodobne najťažšími oblasťami. “

Dr. CECILIA MALMSTRÖM

Švédská ministerka pre európske záležitosti

Stratégia predstavuje bod obratu pre región Baltského mora. Takto o 10 rokov, v čo najviac dúfate, že sa zmení?

Dnes je osem zo štátov regiónu Baltského mora členom Európskej únie a sú integrované do vnútorného trhu Únie. To prispelo k pozitívnemu vývoju v regióne od začiatku 90. rokov. Zostávajú však značné zmeny, ktorým musíme čeliť spoločne a ktoré musíme riešiť v úzkej spolupráci.

Dúfam, že takto o 10 rokov stratégia prispela k prehĺbeniu integrácie a konkurencieschopnosti v regióne Baltského mora, a že životné prostredie Baltského mora bude v omnoho lepšom stave ako dnes.

Problémy, ktorými sa treba v regióne a samotnom mori zaoberať, sú zložité. Ktoré problémy predpokladáte budú najväčšou výzvou?

Je dôležité, aby sme zaistili, že opatrenia prijaté na zvýšenie rastu v regióne Baltského mora nebudú pôsobiť proti krokom na zlepšenie stavu Baltského mora. Hospodársku krízu netreba vidieť ako hrozbu pre stav Baltského mora, ale ako príležitosť pre transformáciu regiónu na trvalo udržateľný a ekologicky efektívny región.

Je tiež dôležité, aby sa samotné krajiny Baltského mora identifikovali s implementáciou konkrétnych opatrení. Stratégia by navyše nemala nahrádzať alebo zdvojiť súčasnú spoluprácu, ale ju radšej dopĺňať. Ďalšou výzvou je ukotviť stratégiu na miestnej a regionálnej úrovni.

Aký bude vývoj stratégie EÚ pre región Baltského mora počas švédskeho predsedníctva?

Stratégia pre Baltské more bude prezentovaná na stretnutí Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy v júli a Európska rada ju prijme na októbrovom samite, aby bola potom čo najskôr pripravená na implementáciu. Švédske predsedníctvo bude 17 – 18. septembra hostiť dvojdňovú ministerskú konferenciu v Štokholme na tému Makroregionálna spolupráca.

„Jednou z najväčších výziev bude preklenúť existujúce rozdiely v rámci regiónu Baltského mora.“

JAN KOZŁOWSKI

Maršalek pomoranského vojvodstva v Poľsku

Stratégia predstavuje bod obratu pre región Baltského mora. Takto o 10 rokov, v čo najviac dúfate, že sa zmení?

Mať účinnú stratégiu pre región Baltského mora je dosť ambiciózný cieľ, ale aby sme boli úspešní, musíme siahť na hviezdy. To, čo by sme chceli mať takto o 10 rokov, je skutočne integrovaná stratégia pre tento makroregión. Stratégia, ktorá okrem iného podporuje dopravné spojenia medzi oblasťami v rámci i mimo regiónu, do južnej Európy a Ázie. Aby sme to dosiahli, nemôžeme sa zameriavať iba na niektoré časti regiónu.

Ďalším dôležitým cieľom je energetická bezpečnosť, čo znamená riadne dodávky a diverzifikácia distribúcie. Taktiež potrebujeme konkurencieschopný a inovatívny región – a to si tiež vyžaduje, aby sa na región pozeralo ako na celok. Musíme mať dobre vyvážené riešenia, ktoré pokryjú celý región a nielen inováčné miesta tu a tam.

A nakoniec, ako výsledok našej práce implementácie akčného plánu stratégie by sa mal región Baltského mora stať atraktívnejším miestom pre ľudí, aby tu žili, študovali a investovali.

Problémy, ktorými sa treba v regióne a samotnom mori zaoberať, sú zložité. Ktoré problémy predpokladáte budú najväčšou výzvou?

Za terajšej situácie bude jednou z najväčších výziev preklenúť existujúce rozdiely v rámci regiónu Baltského mora. Aby sme to dosiahli, musíme skombinovať pokračujúce investície do stále nedostatočných oblastí v menej rozvinutých regiónoch, hlavne infraštruktúry, s vypracovaním ambiciózných cieľov vytvoriť z celého regiónu inováčné a dôležité centrum znalostí a vzdelávania.

Ďalší veľký problém, ktorý predpokladám, je zaistenie dostatočnej úrovne angažovanosti zo strany Ruska. Bez neho bude úspech na základe dobrého, susedského partnerstva veľmi ťažký. Tiež verím, že aby bol región úspešný, potrebujeme silnejší pocit baltskej identity a potrebujeme aj spoluprácu vo všetkých aspektoch v rámci regiónu. To samozrejme neznamená, že by sme sa mali uzavrieť pred ostatnými časťami sveta.

Spĺňa stratégia pre Baltské more a jej akčný plán, tak ako ich chápete, Vaše očakávania? Dokáže zaistiť dosiahnutie cieľa urobiť región prosperujúcim, atraktívnym, dostupným, ekologicky čistým a bezpečným?

No, v prvom rade je to pre nás všetkých prvé vykonávanie a záležitosť je veľmi zložitá. Je tiež ťažké zaistiť ten správny rozdiel medzi ambíciami jednotlivých krajín alebo regiónov a celkovými cieľmi Baltu ako celku.

Keď sa pozrieme na dokument – myslím tým prvú verziu, ktorú sme zatiaľ videli – môžeme byť rozčarovaní skutočnosťou, že nevidíme fundovanú, komplexnú stratégiu pokrývajúcu celý región Baltského mora. Namiesto toho máme rad vlajkových projektov s nejasnými výberovými kritériami alebo zrejmom úlohou.

Prekvapujúce je aj to, že v stratégii pre prímorský región sa vôbec nezmiňujeme o námornom hospodárstve – vynechané sú naše prístavy a lodenice. Prekvapujúcim môže byť aj zistenie, že aj keď sa v dokumente spomína cestovný ruch, úplne v ňom chýbajú bohaté kultúrne aspekty – kultúra sú naše korene, ako aj dôležitý prvok dobrého rozvoja a životných podmienok.

A nakoniec, je ťažké si predstaviť úspešnú implementáciu akejkoľvek stratégie bez patričných finančných prostriedkov, ktoré sú jej pridelené. Chápeme však, že je to len začiatok dlhého procesu a máme stále čas zlepšiť dobrú prácu, ktorá bola vykonaná doteraz. Samozrejme, v popredí musia byť vždy aj pravidlá subsidiarity a transparentnosti.

” Hospodársku krízu netreba vidieť ako hrozbu pre stav Baltského mora. “

Dr. ANDREAS RÖPKE

vedúci námornej ochrany na Ministerstve poľnohospodárstva, životného prostredia a ochrany spotrebiteľov, Mecklenburg-Vorpommern, Nemecko

Stratégia predstavuje bod obratu pre región Baltského mora. Takto o 10 rokov, v čo najviac dúfate, že sa zmení?

Naozaj dúfam, že takto o 10 rokov budú rozhodnutia, ktoré treba prijať a opatrenia, ktoré treba urobiť v rôznych sektoroch, ako napr. poľnohospodárstvo, vodohospodárstvo, doprava alebo rybné hospodárstvo, založené na integrovanom plánovaní a administratívnych postupoch. Tie by sa mali usilovať o spoločný cieľ vytvoriť z regiónu Baltského mora model pre udržateľne spravované miesta so zdravým životným prostredím v EÚ a vo svete.

Stratégia by mohla pre tento región naozaj znamenať bod obratu. Bol urobený krok vpred k integrovanému a medzisektorovému politickému prístupu. Dúfajme, že to pomôže prekonať staré sektorové a národné myslenie a konanie, ktoré je zodpovedné za mnohé z problémov, ktorým dnes čelíme. Škody na životnom prostredí Baltského mora možno považovať za výsledok krátkozrakého, zlého riadenia nášho spoločného prírodného dedičstva. Príliš veľa politik, všetky s dopadom na rovnaký región, v rôznych národných a medzinárodných mierach, boli vykonávané nezávisle. Evidentne to viedlo k systému, ktorý nedokázal riadiť zdroje optimálnym spôsobom a ktorý nebol šitý na mieru zvláštnym potrebám ľudí a životnému prostrediu okolo Baltského mora.

Environmentálne problémy v rámci Baltského mora, ako napr. eutrofizácia a nadmerný rybolov, ako aj znečistenie a ničenie biotopov, sa pravdepodobne dajú vyriešiť spoločným, trvalo udržateľným rozvojom na základe ekosystémového prístupu, ako sa uvádza v akčnom pláne pre Baltské more Helsinskej komisie (HELCOM). To bude hrať významnú rolu pri implementácii stratégie.

Problémy, ktorými sa treba v regióne a samotnom mori zaoberať, sú zložité. Ktoré problémy predpokladáte budú najväčšou výzvou?

Podľa môjho názoru bude eutrofizácia Baltského mora so všetkými jej negatívnymi účinkami rastu rias a siníc, úbytku kyslíka a mŕtvych zón, zďaleka najväčším a najnáročnejším problémom nadchádzajúcich desaťročí. Eutrofizáciu spôsobuje zahľtenie živinami z prevažne pevninských zdrojov. Baltské more je veľmi citlivé na eutrofizáciu, pretože má pomerne pomalý obeh vody. Následkom toho sa budú hromadiť všetky látky, ak je rýchlosť vstupu vyššia ako rýchlosť výstupu. Fosfáty

a nitráty sú v tomto kontexte najdôležitejšími živinami. Vstup nitrátov sa ťažko redukuje, pretože pochádza prevažne z rozptýlených poľnohospodárskych zdrojov povodia. Zavedenie noriem o vyššej kvalite vody, ktoré majú pôvod v rámcovej smernici EÚ o vode, do poľnohospodárskej praxe a do spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) bude veľkou výzvou. Vodohospodári a poľnohospodári, ako aj farmári, sa musia rozprávať, aby v praxi našli riešenia. Stratégia poskytuje platformu pre takýto druh medzisektorového prístupu.

Aké sú podľa Vášho názoru najväčšie prekážky pre úspešnú implementáciu stratégie?

Na rozdiel od smerníc EÚ nie je povaha stratégie právne záväzná. Niektorí ľudia sa pravdepodobne pokúsia použiť stratégiu a akčný plán ako spôsob prevodu peňazí do regiónu za účelom financovania všetkých možných druhov obvyklých podnikateľských projektov.

Podľa môjho chápania by to nebolo v duchu tejto stratégie. Potrebujeme veľmi silnú administratívnu účasť Komisie, ktorá by mala dohliadať na sektorovú integráciu a krížové plnenie. Každý jeden projekt musí skončiť výhodne pre všetkých ľudí v regióne a pre životné prostredie Baltského mora.

„ Každý jeden projekt musí skončiť výhodne pre všetkých ľudí v regióne a pre životné prostredie Baltského mora. “

PODPORA PRE MSP PRINÁŠA

NOVÉ VÝHODY REGIÓNU BALTSKÉHO MORA

Úvod

Mnoho rôznych krajín spolupracuje s tvorcami regionálnej politiky v Komisii, aby z regiónu Baltského mora vytvorili lepšie miesto na život a prácu. Osem z nich sú členské štáty EÚ, spôsobilé využívať európske regionálne financovanie, ktoré poskytujú novým obchodným podnikom a vedeckým projektom prekleňujúcim národné hranice životne dôležitý štartovací impulz. Všetky tieto projekty majú spoločný cieľ – spojiť baltské krajiny, aby z regiónu vytvorili atraktívne miesto pre investovanie, prácu a život.

Od januára 2009 do apríla 2012 získa projekt JOSEFIN:

- Viac ako €3,5 miliónov podpory EFRR z nadnárodného programu spolupráce regiónu Baltského mora
- Takmer €0,6 milióna zo zúčastnených krajín

Celkovo: viac ako €4 milióny.

Podpora spoločných zdrojov

Baltský región má bohaté prírodné zdroje – kľúčové aktíva pre budúci rozvoj. Morské i vnútrozemské zdroje poskytujú dôležité hospodárske aktíva a vďaka dôkladnému manažmentu ponúkajú veľmi atraktívne prostredie rovnako obyvateľom, ako aj návštevníkom. Mnoho firiem a vedeckých projektov sa sústreďuje okolo ochrany a zlepšenia životného prostredia.

Žiarivé vyhliadky pre mestá a regióny

Mnohé z projektov dostávajúcich dotácie zlepšia územné plánovanie a zaistia, aby nový rozvoj uspokojil potreby ľudí a zlepšil kvalitu ľudí žijúcich a pracujúcich vo vybudovaných štvrtiach.

Povzbudzovanie inovácie

Spoločnosti, ktoré už dokázali svoj inovačný kredit, môžu zlepšiť svoje obchodné vyhliadky prostredníctvom iniciatív, ako je JOSEFIN, vďaka ktorým sú väčšie a majú spoľahlivejších zamestnancov, ktorí obstoja v skúške časom.

Nové spôsoby dosahovanie trvalého zisku

Iniciatíva JOSEFIN – pomoc malým podnikom uchytiť sa

JOSEFIN – používanie inovačných spôsobov odhadu rizík, aby profitovali ako investori, tak aj MSP. Spolu s vývojom nových postupov odhadu rizík poskytuje nový nadnárodný fond záruky, ktoré sú potrebné na prilákanie podpory investorov a pomáha urobiť podnikanie v regióne viac medzinárodným. Partnerstvo JOSEFIN rado prijme žiadosti od MSP, aby im pomohlo pri podpore inovačných projektov a rozvoji nového podnikania v zahraničí.

„IT spoločnosť v Berlíne, Condat AG, nám ukázala, aká užitočná by iniciatíva JOSEFIN snád' mohla byť“ vysvetľoval Torsten Mehlhorn, projektový manažér z Investitionsbank Berlin. „Spolupracovali sme s touto spoločnosťou na zriadení vhodného financovania a technickej podpory, ktorá pre ich IT systémy otvorila trhy v Číne. V tomto procese sme identifikovali veľa typov praktickej podnikateľskej podpory, ktorú odvtedy začleňujeme do iniciatívy JOSEFIN“.

Šité na mieru službám pre firmy

JOSEFIN poskytuje špeciálny tréning pre MSP, ktoré plánujú svoju medzinárodnú spoluprácu a žiadajú o dotácie. Keď to dosiahnu, iniciatíva JOSEFIN zaisťuje, že finančné prostriedky budú ľahko dostupné prostredníctvom jej garančného fondu podporovaného európskymi prekleňovacími pôžičkami. Vďaka tomuto pevnému modelu zdieľania rizík sa značne znížili riziká pre firmy a banky. V každom kroku sú k dispozícii odborné znalosti o tom, ako môžu firmy prosperovať v tomto jedinečnom regióne a byť ešte úspešnejšími prostredníctvom medzinárodných projektov.

Finančný potenciál pre MSP

JOSEFIN podporuje potreby MSP, pretože majú dobré predchádzajúce skúsenosti flexibilným a inovatívnym spôsobom využiť podnikateľské príležitosti. Za predpokladu dodatočnej podpory môžu ísť ďalej než len na svoj miestny trh a zapracovať svoje nápady do medzinárodných kooperatívnych podnikov s podnikateľským úspechom, ktorý prináša úžitok širšiemu regiónu.

Urobiť región dostupnejším

Niektoré podniky sa zameriavajú na to, ako sa môže región stať dostupnejším pre podnikateľov mimo baltského regióna a ako ich povzbudzovať, aby cestovali a podnikali v širšej oblasti. Otvorenie regiónu týmto spôsobom má priame obchodné prínosy, ale aj dlhodobý zisk prostredníctvom sociálnej integrácie.

COHIBA – PRÁCA NA SPÔSOBOCH IDENTIFIKÁCIE A KONTROLY TOKU NEBEZPEČNÝCH LÁTKOK DO BALTSKÉHO MORA

V laboratóriu svetielkujúce baktérie rýchlo pohasnú, čím poskytujú prírodný fotometer merajúci vysokú úroveň toxicity vo vode, ktorá ich obklopuje – jednoduchá a jasná indikácia identifikujúca, čo chemické zlúčeniny uvoľňujú, kde a v akom rozsahu, je rozhodujúca pre dobrý stav Baltského mora, druhy, ktoré ho obývajú a ľudí, ktorí ho využívajú.

COHIBA si dáva za cieľ práve to. Časopis Panorama cestoval do Helsínk a rozprával sa so zakladateľmi projektu, vedcami a manažérmi, aby zistil, čo COHIBA robí pre kontrolu nebezpečných látok v regióne Baltského mora.

Od januára 2009 do januára 2021, COHIBA – kontrola nebezpečných látok v regióne Baltského mora – dostane:

- €3,8 milióna z fondov programu pre región Baltského mora
 - €1,1 milióna zo zúčastnených krajín
- Celkovo to činí €4,9 milióna.**

Máte nepremokavý plášť? Takmer určite budete mať ohňovzdorný nábytok. Od iba užitočných k jednoznačne život zachraňujúcim – chemické látky hrajú veľmi komplikovanú rolu v našich životoch. Preleťte očami váš dom a na prvý pohľad uvidíte nátery, čistiace prostriedky, lieky – použitia od dezodorantov k hnojivám, ktoré dnes prinášajú chlieb na váš stôl – to všetko si vyžaduje zložité zlúčeniny chemických látok. Veľa ich končí v odpadovej vode, z ktorých niektoré sa vyčistia, mnohé však nie.

COHIBA prísne dohliada na 11 látok, ktoré boli identifikované ako najvyššia priorita pre monitorovanie v Baltskom mori. Merajú sa množstvá vypúšťané z čistiarní odpadových vôd a vylúhovanie kvapalín zo skládok, a vykonávajú sa experimenty, aby boli vidieť ich účinky na krehký ekosystém Baltu. Látky sa pohybujú od niektorých zlúčenín, ktoré boli uvedené na trh len nedávno až po tie, ktoré projektív manažéri ironicky označujú ako „starí známi“, ortuť a kadmium, a je to regionálne financovanie EÚ, ktoré tento životne dôležitý dozor umožňuje.

COHIBA – znalosti sú sila stojaca za zmenou

Dozor nie je jednoducho zameraný na vytvorenie snímky aktuálnej situácie, ale môže byť aj základom pre nové politiky v krajinách, ktoré s morom hraničia. Dúfame, že zhromaždené údaje budú základom pre reformy používania chemikálií v priemysle, čistenia odpadových vôd a zmien poľnohospodárskej praxe. Informácie sa použijú na vypracovanie národných programov a registrov, ktoré budú príslušné osoby používajúce chemikálie udržiavať v obraze o ich dopade na životné prostredie a aké kroky treba prijať na zmiernenie daného dopadu.

„Ani úrady ani verejnosť nevedia dosť o chemických kontrolách – musíme šíriť informácie“ hovorí Kaj Forsius, autor projektu.

Bolo zriadených niekoľko modelov pre schémy odtoku živín, alebo potreba pre oveľa viac informácií o nebezpečných látkach je naliehavá, „Musíme zistiť viac o tom, čo odkiaľ pochádza a aký to má dopad,“ vysvetľuje Forsius.

Ako súčasť akčného plánu HELCOM pre Baltské more drasticky znížiť znečistenie a obnoviť dobrý ekologický stav do roku 2021, COHIBA si stanoví cieľ identifikovať, aký veľký problém vlastne je a vypracovať nákladovo efektívne riešenia.

Nebezpečné látky – Odkiaľ pochádzajú? Kde končia? Aký majú účinok?

Do projektu je zapojených asi 200 ľudí, z ktorých niektorí sú vedci zodpovední za testovanie a analyzovanie 240 vzoriek odoberaných každý rok pre COHIBA za účelom ich preskúmania v laboratóriách po celom regióne.

COHIBA – časť celku

COHIBA, spustená na začiatku roka 2009, je len jedným opatrením pomáhajúcim situácii, ktorej čelí Baltské more a región, ktorý ho obklopuje.

Integrovaná námorná politika EÚ, so svojim dôrazom na politiky, ktoré berú do úvahy celkový obraz na rozdiel od zamerania sa na jednotlivé sektory, sa zrodila v roku 2008.

Doplní ju stratégia EÚ pre región Baltského mora, 2009, riadená Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre regionálnu politiku, ktoré jasne identifikuje, ako sú prioritné oblasti prepletené.

A nakoniec, REACH, požiadavky Európskej komisie riadiace registráciu chemických látok, nadobudli účinnosť v roku 2007. To tiež bude hrať kľúčovú rolu pri znižovaní množstva nebezpečných chemikálií, ktoré si nachádzajú cestu do životného prostredia.

Chemik analyzuje vo všetkých vzorkách jednu zlúčeninu alebo skupinu zlúčenín. Logistika je zložitá a časový tlak veľký. Aby boli vzorky stabilizované, musia byť v laboratóriu v priebehu 24 hodín od odberu. Ak sa s nimi nemanipuluje rýchlo, zlúčeniny sa začnú rozkladať.

Ďalší problém sa nastoľuje sám, kde testovať? Projekt testuje vodu odoberatú z väčších čistiarní odpadových vôd, ktoré navrhujú zúčastnené krajiny. Ale poznať, či je to ten správny zdroj pre kontrolu ktorejkoľvek danej zlúčeniny, nie je ľahké. Je dosť možné, že prioritné chemikálie sa možno používajú na inom mieste alebo sa čistia v inej čistiarni odpadových vôd. Ako vysvetľuje projektová biologička Tarja Nakari, „Biotesty sú nevyhnutné. Chemická látka môže existovať v životnom prostredí a chemická analýza vzoriek vody ju neodhalí.

A podobne, niečo môže byť odhalené vo vzorkách vody a v životnom prostredí sa to neobjavuje, takže biotesty sú krížovou referenciou.“

Biológovia COHIBA skúmajú celú škálu indikátorov: toxicitu v pečeni rýb; reakciu svetielkujúcich baktérií, a úrovne plodnosti rozličných druhov – endokrinné disruptory, medzi ktoré môžu patriť chemikálie s vplyvom na plodnosť, sú konkrétnym

problémom, tak ako dioxíny, s úrovňami v sledoch baltských prekračujúcimi bezpečnostné limity EÚ. Nemáme nedostatok látok na analyzovanie.

Celkovým cieľom je vytvoriť čo možno najucelenejší obraz zdrojov a vstupov dotýčajúcich látok spojený s účinkami na životné prostredie Baltského mora. To bude zahŕňať:

- Vyhodnotenie schém vypúšťania a ciest k morskému prostrediu Baltského mora;
- Identifikovanie najvýznamnejších zdrojov vyhodnotením dostupných informácií o schémach využitia a vypúšťaní;
- Pochopenie vzťahu medzi vypúšťaním a účinkami na morské prostredie.

Znečistenie neberie ohľad na hranice

Mnoho krajín sa musí spojiť, aby bola COHIBA úspešná, pretože znečistenie Baltského mora nie je niečo, na čom môžu pracovať jednotlivé štáty. Ale existuje politická vôľa, realizácia imperatívu? Forsius sa domnieva, že vôľa existuje, ale je tu skutočný nedostatok zdrojov. „Je dosť drahé zavádzať rôzne systémy, ako napr. registre a niektoré krajiny okolo Baltu majú malé administratívy a chýbajú im zdroje – nie je to pre nich také ľahké.“ Iné krajiny v regióne sú lepšie v odhadovaní zdrojov, a používaní nebezpečných látok a kontrole ich používania.

Keďže sa Forsius stretáva s národnými expertmi a na konferenciách máva prezentácie, zistil, že menšie baltské štáty by veľmi radi získali pomoc. Ako však vysvetľuje, sú zavalené mnohými úlohami a aj aktuálna finančná situácia odčerpáva skromné zdroje. „Majú čoraz menej peňazí a súčasne sa od nich požaduje, aby zvýšili svoju úroveň výkonnosti,“ hovorí.

A aj keď sa budú všetky baltské krajiny usilovať zo všetkých síl a obmedzia svoju úroveň emisií, bude treba urobiť opatrenia na širšom geografickom území. „Nepomôže to, ak sa nám to síce dokonale podarí v baltských krajinách, stále musíme mať požiadavky aj mimo morského priestoru.“ 40 % niektorých znečisťujúcich látok prenášaných vzduchom, ktoré kontaminujú more, prináša vietor z krajín mimo baltského regiónu, napríklad zo Spojeného kráľovstva.

HELCOM – dohovor o ochrane morského prostredia v oblasti Baltského mora

V roku 1974 podpísalo niekoľko krajín hraničiacich s Baltom Helsinský dohovor, ktorý bol aktualizovaný v roku 1992, keď bol podpísaný nový dohovor ako reakcia na meniace sa environmentálne princípy a vývoj v geopolitickom prostredí.

Organizácia koordinuje regionálne monitorovanie a publikuje vedecké hodnotenia stavu rozličných prvkov, ktoré určujú dobrý stav mora podľa rozhodnutia všetkých zainteresovaných krajín. Ako tvorca politiky životného prostredia rozvíja HELCOM spoločné ciele a akcie.

Riadiaci orgán dohovoru, Helsinská komisia (HELCOM), tvorí Dánsko, Estónsko, Európske spoločenstvo, Fínsko, Litva, Lotyšsko, Nemecko, Poľsko, Rusko a Švédsko.

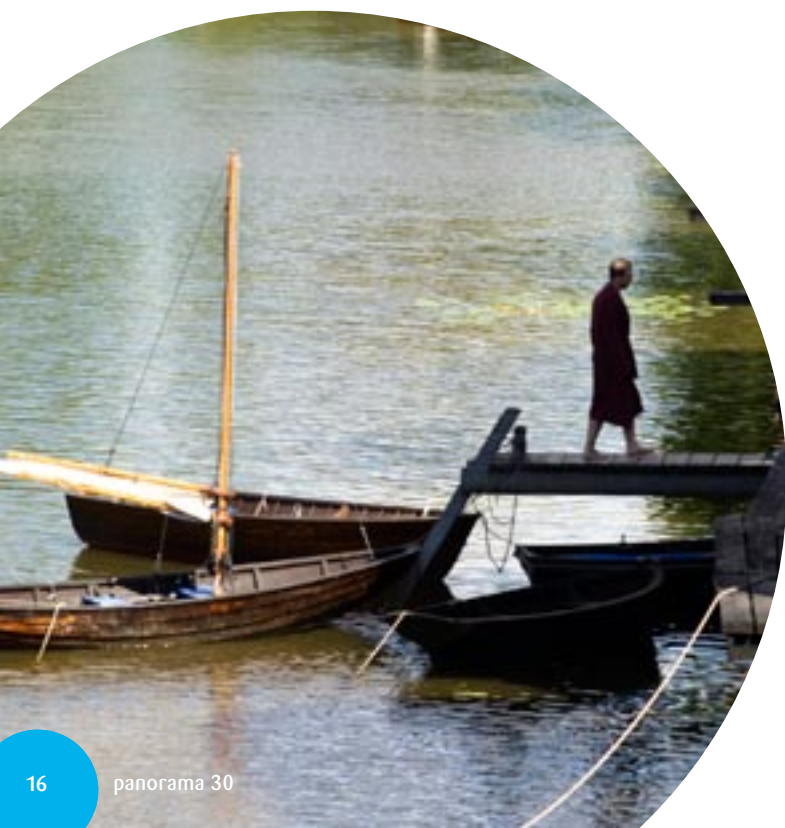
Čo zatiaľ dosiahla?

HELCOM, verná svojim kompetenciám, zharmonizovala monitorovacie programy v regióne, čím signatárskym krajinám umožnila identifikovať, čo sa deje na mori ako celku. V dôsledku týchto údajov boli prijaté kroky na zníženie vstupu živín a nebezpečných látok, a niektorých negatívnych dopadov spojených s lodnou dopravou. HELCOM poskytuje aj fórum odborníkom, aby spolupracovali v oblastiach, ako napr. plány a rýchla reakcia na katastrofy.

Vytvorenie siete chránených oblastí Baltského mora hralo rolu pri zlepšovaní stavu živočíšnych druhov, ako napr. orol morský, kormorán, losos atlantický a tulene, v severných úžinách mora.

Skríningový program HELCOM ohľadne výskytu nebezpečných látok končiacich v samotnom mori sa začal v roku 2008. Je financovaný Severskou radou ministrov a analyzuje vzorky rýb a morskej vody, čím dopĺňa prácu COHIBA, ktorá vyhľadáva chemikálie v zdrojoch odpadovej vody, keď začínajú presakovať do životného prostredia.

Akčný plán HELCOM, ktorý už prijali všetky krajiny, sa zavádza do stratégie pre Baltské more na podporu jeho environmentálnych cieľov.

V tejto sekcii Panorama odpovedá na vaše záležitosti a otázky o praktických problémoch ohľadne projektov a všetky ostatné otázky, ktoré pošlete. Píšte na: regio-panorama@ec.europa.eu

Stratégia pre Baltské more profitovala z rozsiahlych verejných konzultácií. Tu je uvedené, čo niektorí z vás hovoria:

„Okrem tradičnej infraštruktúry je v regióne životne dôležitý aj rozvoj infraštruktúry IKT. Potrebné sú koordinované opatrenia pre vypracovanie spoločných noriem, napr. elektronická identifikácia. Nenazdávame sa, že rozvoj cezhraničných elektronických služieb vedie k otvoreniu sektoru služieb pre konkurenciu medzi členskými štátmi a zároveň sa stáva kľúčovým motorom pre hospodársku a sociálnu integráciu regiónu Baltského mora.“

Združenie estónskych miest

„Miestne a regionálne projekty treba podporovať, aby sa využívali rôzne zdroje financovania, ako napr. fondy Jaspers, Jeremie a Jessica, ktoré pomáhajú stratégii stať sa modelom ako rozvíjať makroregión. Aspoň na začiatku by mala byť rola Komisie EÚ nanajvyššou centrálna, aby sa stratégia spustila a zaistilo sa jej financovanie a implementácia.“

Združenie fínskych miestnych a regionálnych orgánov

„Taktiež vítame, že stratégia pre Baltské more je plánovaná ako stratégia zameraná na akciu s

presne definovanými akciami, očakávanými výsledkami, identifikáciou aktérov zodpovedných za implementáciu a harmonogram implementácie. To odzrkadľuje konkrétny proces zameraný na výsledky. Výbor Öresund zastupuje úroveň miestnych a regionálnych orgánov s kompetenciami dodať konkrétny obsah pre vykonanie stratégie.“

Výbor Öresund, Dánsko

„Sieť NSPA víta stratégiu EÚ pre región Baltského mora a chcela by zdôrazniť rolu severných oblastí v rámci väčšieho kontextu územia Baltského mora. Tieto regióny, ktoré sú často pokladané len za vzdialené regióny s nízkou hustotou obyvateľstva, sú v skutočnosti dôležitými dodávateľmi nerastov a prírodných zdrojov. Sú to regióny so silnou inovačnou schopnosťou a bázou znalostí, a sú stimulátormi hospodárskeho rastu v regióne Baltského mora. Fungujú ako dôležité rozhranie medzi EÚ a Ruskom, a ponúkajú skúsenosti z prvej ruky a riešenia pre hlavné výzvy, ktorým teraz čelí región Baltského mora a Európa ako celok, ako napr. demografické výzvy, klimatické zmeny a globalizácia.“

Vyvážený rozvoj regiónu Baltského mora sa nemôže zameriavať iba na hlavné povodie Baltského mora. Preto sieť NSPA zdôrazňuje dôležitosť najsevernejších oblastí regiónu Baltského mora v stratégii a potrebu identifikovať pridanú hodnotu a početné možnosti, ktoré tieto severné regióny EÚ môžu ponúknuť regiónu Baltského mora a Európe ako celku. Dobre vyvážený región Baltského mora potrebuje silný Sever.“

Severné riedko zaľudnené oblasti

Táto skupina predstavuje úzku spoluprácu medzi štyrmi najsevernejšími krajinami Švédska (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland), siedmymi najsevernejšími a východnými regiónmi Fínska (Laponsko, región Oulu, Stredná Ostrobothnia, Kainuu, Severná Karélie, Severné a Južné Savo) a severným Nórskom (Finnmark, Troms a Nordland).

Baltské more 2020 je toho názoru, že stratégia pre región Baltského mora (ďalej len stratégia) ponúka jedinečnú príležitosť účinne posilniť iniciatívy akčného plánu HELCOM pre Baltské more (BSAP). Z toho dôvodu zdôrazňujeme, že je krajne dôležité začleniť BSAP do stratégie pre región Baltského mora. Naším základným argumentom je, že stratégia je iniciatíva EÚ, ktorá dúfajme dokáže posilniť implementačné mechanizmy a zlepšiť riadenie. Iniciatíva a akcie získajú podporu z vysokých politických kruhov, keď ju prijme Rada.

Účinná implementácia opatrení môže úspešne obmedziť škody, spôsobené najmä eutrofizáciou a nadmerným rybolovom, ale aj nebezpečnými látkami a invazívnymi druhmi. Kľúčovou dôležitosťou má fakt, že stratégia nielenže jasne identifikuje akcie, ale aj menuje zodpovedné orgány a inštitúcie, ktoré budú poverené monitorovaním a zabezpečením implementácie. Len vtedy sa môžeme usilovať o dosiahnutie jedného z hlavných cieľov BSAP – „Baltské more nepostihnuté eutrofizáciou“

Baltské more 2020 – nadácia zameraná na stimuláciu konkrétnych a aktívnych opatrení, ktoré zlepšujú životné prostredie Baltského mora.

SPOLOČNÝ POSTUP PRE REGIÓN BALTSKÉHO MORA

Podpora pre rozvoj stratégie pochádza z rôznych častí spoločnosti s početnými organizáciami, ako napr. mimovládne organizácie, organizácie zastupujúce firemné a zamestnanecké skupiny a verejné orgány, ktoré majú aktívny záujem v regióne. Stratégia pre región Baltského mora je vnímaná ako inovačný prístup pre oblasť s jej zdieľaním nielen problémov, ale aj potenciálu. Má potenciál spájať nielen chápanie spôsobu, akým sa treba zaoberať každou prioritou s ohľadom na to, ako sa vzájomne spája s ostatnými, ale aj skutočnosti, že sa to najlepšie uskutočňuje na regionálnej úrovni.

Na **Generálnom riaditeľstve pre námorné záležitosti a rybné hospodárstvo** kladú dôraz na rozvoj trvalo udržateľných námorných aktivít v rámci a mimo vôd EÚ. Integrovaná námorná politika spustená v roku 2007 presne zapadá do stratégie pre región Baltského mora, pretože obidve uznávajú dôležitosť miesta pri predkladaní politik a reťazového účinku jedného faktora na druhý.

Pochopenie, že oblasťami, ako napr. cestovný ruch alebo výroba energie na voľnom mori, sa nemožno zaoberať, pretože nespojitý prvky sú dôležité pre Baltské more s koncentráciou námornej činnosti: rušná medzinárodná námorná trasa, krehký ekosystém, ložisko energetických zdrojov a vplyv znečisťujúcich látok je len niekoľko neoddeliteľne prepletených prvkov.

Keďže existuje námorný rozmer k mnohým problémom načrtnutým v stratégii pre región, tak námorné záležitosti a rybné hospodárstvo bezvýhradne stoja za myšlienkou širokospektrálnej stratégie a predložili päť kľúčových oblastí, na ktoré sa treba konkrétne zamerať.

Námorný dozor

Pätnásť percent svetového lodného nákladu sa prepravuje Baltským morom a do roku 2015 sa má zdvojnásobiť. Náklad obsahuje nebezpečný materiál, ako napr. ropu, takže bezpečnosť musí byť v agende vysoko. Námorný dozor je dôležitý aj pre rybné hospodárstvo, hraničnú a colnú kontrolu, a prevenciu kriminality. Riaditeľstvo je pripravené financovať pilotný projekt, ktorý poskytuje cezhraničnú spoluprácu a výmenu informácií

medzi systémami námorného dozoru. Taktiež chce vidieť formálne hodnotenie bezpečnosti regiónu Baltského mora, aby získalo jasný dôkaz o rozsahu problému.

Námorné územné plánovanie

Tak veľa požiadaviek, tak malá oblasť: zdá sa, že každý si nárokuje more. Ak treba uspokojiť environmentálne požiadavky a chrániť živočíšne druhy a životy zachraňujúce ekologické procesy a služby počas rastu hospodárstva, tak ľudia musia vedieť, ktoré oblasti chrániť, ktoré vyhradiť pre veterné turbíny, ktoré pre námorné trasy, atď. To všetko zahŕňa vtáčiu perspektívu na územné plánovanie – zmapovanie, kde sa má čo uskutočniť.

Čistá preprava

Hoci námorná preprava činí viac ako 90% európskeho obchodu a je čistým spôsobom ako dostať výrobky z bodu a do bodu b, ak vezmeme do úvahy emisie na tonu lodného nákladu, pohľad na celkový dopad na životné prostredie spôsobený odpadovou vodou, priemyselne čistiace prostriedky a účinok na kvalitu vzduchu indikuje, že priemysel námornej dopravy sa musí správať slušne. Takže otázka čistej prepravy je vítaná ako dáždík pre celú škálu opatrení, vrátane používania pobrežnej elektrickej energie vo všetkých baltských prístavoch.

Udržateľné rybné hospodárstvo

Niet pochýb, že zásoby sú stále dôvodom obáv, hoci sa niektoré obnovujú. Je potrebná zvýšená spolupráca medzi krajinami okolo Baltu, aby sa zaoberala neúspechmi spoločnej politiky rybárskeho hospodárstva v súčasnom stave, a ukázala cestu vpred, keďže sa politika reformuje.

Námorné priemyselné klastre

Európsky námorný priemysel prosperuje a sektor má potenciál rastu. Spoločným zoskupovaním a vytváraním sietí môžu klastre a priemysly prosperovať ešte viac. Obzvlášť dôležité je to v Balte, kde sú trhy malé a existuje tu zmes rozličných aktivít. Z posilnenia týchto klastrov bude profitovať hospodárstvo regiónu a bude mať pozitívne, nepriame účinky na EÚ ako celok.

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) zastupuje záujmové skupiny, ako napr. mimovládne organizácie, zamestnanecké organizácie a skupiny zastupujúce pracovníkov dávajúce im hlas, ktorým oslovujú väčšie inštitúcie EÚ. Ich hlavným predmetom záujmu pre región, s akceptovaním toho, že životné prostredie je hlavnou prioritou, je budúca prosperita Baltu.

Treba odstrániť bariéry, ktoré región držia bokom – deväť krajín okolo mora používa osem rôznych mien. Byrokracia, ako napr. požiadavky na licencie bránia voľnému pohybu pracovníkov a poskytovaníu služieb. Univerzity a výskumné organizácie v celom regióne by mohli profitovať z užšej spolupráce.

Smernica o službách, ktorá sa usiluje o vytvorenie rovnakých podmienok pre firmy pôsobiace naprieč hranicami, by mala byť zavedená v celej EÚ do konca roka 2009 a EHSV má pocit, že jej dôkladná implementácia napomôže prosperite regiónu. Výbor víta podporu stratégie pre zníženie byrokracie a dôraz kladie na väčšie prepojenie medzi výskumnými orgánmi. Ale v EHSV majú obavy, že stratégia prichádza bez dodatočného financovania. Regionálne finančné prostriedky vyhradené pre baltské priority sú značné, ale musia byť pokrývané úmerne, financovaním národnými vládami. Výbor sa obáva, že krajiny, ktoré potrebujú investície EÚ najviac, nebudú schopné uhradiť svoj podiel.

Jednou z hlavných hrozieb pre Baltské more je eutrofizácia – nadbytočné živiny z poľnohospodárstva a nečistených odpadových vôd vtekajúcich do vody spôsobujú rast rias, ktoré zbavujú vodu kyslíka a hubia živočíšne druhy v oblasti. **Svetový fond na ochranu prírody (WWF)** verí, že integrovaný prístup k morskému hospodárstvu a ľuďom, ktorých využíva, je jedinou cestou vpred. Problém eutrofizovaných území na stole ministrov životného prostredia a zatiaľ hlavnou príčinou je najmä poľnohospodárstvo – len jeden príklad toho, ako ministri a vládne kruhy potrebujú spolupracovať.

WWF víta dôraz ako na stratégiu pre Baltské more, tak aj na integrovanú námornú politiku, aby primáli sektory spolupracovať. Od podmorských káblov k cestovnému ruchu, WWF identifikuje širokú paletu rozličných sektorov, z ktorých všetky chcú využívať more. Každý z nich je riadený na rôznych úrovniach – národnej, regionálnej, EÚ alebo globálnej. Žiadna organizácia nemá mandát na spravovanie celkového obrazu a tlak na more neustále narastá. Takže WWF privítala chápanie stratégie, že Baltské more je regionálnym problémom a že každá priorita je prepojená s ďalšou.

Ale skupina varuje: pri morskom hospodárstve je nevyhnutné akceptovať, že od mora nemožno požadovať viac ako dokáže dlhodobo udržateľným spôsobom poskytovať. Dopad každého sektora na životné prostredie bol predtým zvažovaný zvlášť. WWF zdôrazňuje, že tomuto prístupu chýba celková perspektíva – že všetky aktivity a dopady treba merať spoločne a kroky vykonávané s pochopením, že každý sektor treba integrovať do širšej perspektívy. To vedie k tomu, čo skupina pociťuje ako kľúčový krok, námorné územné plánovanie, ktoré pomôže ilustrovať, akí všetci používatelia sú a akí by mali byť, využívajúc more súčasne na základe kapacity a limitov ekosystému.

Odkazy na Európsku komisiu:

Stratégia EÚ pre región Baltského mora

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

Politika severnej dimenzie

http://ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index_en.htm

Nástroj európskeho susedstva a partnerstva (ENPI) pre cezhraničnú spoluprácu s Ruskom

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/index_en.htm

Generálne riaditeľstvo pre námorné záležitosti a rybné hospodárstvo

http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_sk.htm

Odkazy na projekty/organizácie spomenuté v tomto vydaní:

HELCOM

<http://www.helcom.fi/>

JOSEFIN

<http://www.josefin-org.eu/>

COHIBA

http://meeting.helcom.fi/c/document_library/get_file?folderId=89317&name=DLFE-33722.pdf

http://www.helcom.fi/projects/on_going/en_GB/cohiba/

Európsky hospodársky a sociálny výbor

<http://eesc.europa.eu/>

Svetový fond na ochranu prírody

<http://www.wwf.org/>

Musikpark Mannheim

<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

Centrum pre nanozdravotníctvo univerzity v Swansea

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

Autor dokumentu „Územná súdržnosť pod lupou“: Prof. Andreas Faludi (Európska komisia – Regionálna politika – Inforegio)

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Ďalšie užitočné odkazy:

Aktéri v regióne Baltského mora

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/pdf/websites.pdf

Baltský portál

<http://www.balticsea.net/>

Environmentálny atlas Baltu (interaktívny)

<http://maps.grida.no/baltic/>

Rada štátov Baltského mora

<http://www.cbss.st/>

Odkaz na webovú stránku budúceho vydania:

Klimatické zmeny

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/environment/index_sk.htm

ÚZEMNÁ SÚDRŽNOSŤ – ODKIAL KONCEPT POCHÁDZA

Časopis Panorama uvažuje nad zaujímavými problémami ohľadne regionálnej politiky. V tomto vydaní popisujeme nedávny dokument, ktorý napísal Andreas Faludi, profesor systémov územnej politiky v Európe na Technickej univerzite v Delft, o histórii územnej súdržnosti.

Territorial Cohesion – cieľ hodný sledovania

Ešte pred vojnou sa plánovači v severozápadnej Európe inšpirovali americkými systémami mestských parkov, vilovými štvrtami a túžbou po britskom páse zelene. Po vojnovom spustošení sa stala bežnou projekčná politika na ozdravenie regiónov stala bežnou. Vytváraním nových modelov pre rast mies sa chceli plánovači zapojiť do tohto procesu.

Od samého začiatku boli v jadre európskeho územného plánovania/politiky územnej súdržnosti dva základné princípy: vyvážený rozvoj a dobrá správa územia – kohézia a súdržnosť. Bolo to založené na uznaní efektu, že odstránenie colných bariér bude mať dopad na hospodársky zemepis.

V Rímskej zmluve krajiny vtedy v Európskom hospodárskom spoločenstve nezašli ďalej ako k deklarovaniu, že sa veľmi usilujú „posilniť jednotu ekonomík a zaistiť ich harmonický rozvoj znížením existujúcich rozdielov medzi jednotlivými regiónmi a zmierňovaním zaostalosti znevýhodnených regiónov“.

Po vstupe Spojeného kráľovstva, Dánska a Írska sa ohnisko presunulo. Spojené kráľovstvo nemohlo profitovať zo spoločnej poľnohospodárskej politiky úmerne k svojmu príspevku, ale jeho priemyselné oblasti upadali, takže bola predložená minimalistická regionálna politika, ktorá subvencovala národné rozpočty.

Možné definície územnej súdržnosti

Územná súdržnosť sa vzťahuje na situáciu, podľa ktorej politiky znižujú rozdiely, zvyšujú konkurencieschopnosť a podporujú udržateľnosť, nadobúdajú pridanú hodnotu vytváraním súvislých balíkov, pričom berú do úvahy, kde zapôsobia, a konkrétne príležitosti a obmedzenia tam, teraz a v budúcnosti.

Územná súdržnosť sa vzťahuje na opatrenia podporujúce dobrú správu územia s cieľom dosiahnutia súdržnosti podľa popisu. Najmä európska politika územnej súdržnosti sa vzťahuje na takéto opatrenia prijaté inštitúciami EÚ.

Stavanie na počiatkoch záujme

V roku 1949 bola založená Rada Európy. Poukazovaním na nadmernú koncentráciu obyvateľstva a regionálne rozdiely schválila rezolúciu, v ktorej bolo uvedené, že „harmonický geografický rozvoj“ je úlohou pre európske inštitúcie, a v roku 1968 pracovná skupina publikovala dokument s názvom „Regionálne plánovanie, európsky problém“.

Zriadením rámca cieľov a tém sa Spoločenstvo ocitlo s reálnym programom územného plánovania/územnej súdržnosti, ktorý následne vyvolal otázku, „Ako sa to hodí k ostatným politikám Spoločenstva?“ Otázka, ktorá podnecuje diskusiu ešte aj dnes.

Rola územnej súdržnosti v rámci EÚ

V súčasnej Európskej únii podporuje územnú súdržnosť Európsky parlament, Výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor. Znovu opakujú záujem na vyváženom a trvalo udržateľnom rozvoji a potrebu riadnej pozornosti na regionálnu a miestnu rozmanitosť, a prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu. Keďže zlepšenie riadenia prostredníctvom spolupráce môže zefektívniť politiky, argumentujú za to, aby sa z územnej súdržnosti stal cieľ pre všetky politiky EÚ. Pre Európsky parlament je to pilier kohéznej politiky.

Autor dokumentu „Územná súdržnosť pod lupou“:
Profesor Andreas Faludi

Európska komisia – Regionálna politika – Inforegio

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Nový komisár pre regionálnu politiku

Po odstúpení pani Danuty Hübnerovej, ktorá bola zvolená do Európskeho parlamentu, bol za eurokomisára pre regionálnu politiku menovaný pán Pawel Samecki. Na menovanie pána Sameckiho, v súčasnosti člena Správnej rady Národnej banky Poľska, sa podrobnejšie pozrieme v budúcom vydaní časopisu Panorama.

V každom vydaní časopis Panorama zisťuje, ako sa odvíjajú dva projekty z hľadiska ľudí, ktorí ich riadia. Pozrieme sa na úspechy i neúspechy riadenia projektov financovaných EFRR: identifikujeme problémy a podelíme sa o riešenia.

PROJEKT

1

INTERNE O MUSIKPARK MANNHEIM

Musikpark, Mannheim – projekt, ktorý poskytuje začínajúcim MSP v hudobnom sektore ich prvý krok na rebríčku. 4 300 metrov štvorcových Musikparku poskytuje priestor pre miestnosť pre choreografiu a miestnosť pre predstavenia, dielňu, niekoľko zvukových štúdií, televízne štúdio a štýlovú zasadačku pre rokovania o všetkom dôležitom, predovšetkým o zadávaní úloh.

Fakty a čísla

V rámci Ciele II sa má do Musikparku investovať niečo cez €5 miliónov. Financovanie začalo v roku 2004 a bude prebiehať 15 rokov.

Prestátie hospodárskej krízy

Keď sa ekonomiky potácajú pod vplyvom hospodárskej krízy, Musikpark sa nielenže drží nad vodou, ale sa mu darí ako nikdy predtým. Prvýkrát v jeho histórii musí park vytvoriť poradovník MSP, ktoré si chcú prenajať priestor pod ich strechou. „Sme veľmi príjemne prekvapení,“ hovorí pravidelný kontakt časopisu Panorama, generálny riaditeľ Christian Sommer. „Viac ľudí sa snaží prísť než tých, čo chcú odísť – je to veľmi povzbudivé,“ vysvetľuje.

Skleník pre začínajúce MSP

Keďže park ponúka MSP prístup k službám a zoskupuje ich za účelom úspešnejšieho marketingu, skutočnosť, že ľudia čakajú v rade, aby sa stali súčasťou jeho úspechu, nie je prekvapujúca.

Na začiatku týždňa sme dvom MSP ponúkli nový „štartovací balíček“, ktorý im umožňuje prístup k telefónnym linkám, zriadeniu internetových pripojení a užívaniu kancelárií za preferenčnú sadzbu, spolu s bezplatným marketingom a finančným poradenstvom. A oni prosperujú.

Jeden muž je teraz na turné s kapelou, ktorú manažuje a zdá sa, že to ťahajú do dobrých čísel. Druhou je mladá žena, ktorá navrhla webovú stránku pre tvorivé služby a vidí, ako začína mať jej podnikanie úspech. „Narazila na problém so svojim poskytovateľom internetových služieb, našli sme jej však nového a teraz to už pre ňu ide ako na bežiacom páse“, vysvetľuje Sommer.

Rok sa vyvíja dobre pre tých, ktorí si prenajali priestor v Musikparku. Sommerovi a jeho tímu sa podarilo nájsť podnikateľského anjela, ktorý poskytne nejaký investičný kapitál – hop alebo trop pre začínajúci MSP. „€20 000 sa nezdá tak veľa dať dokopy, ale bolo to veľa peňazí, ktoré bolo treba nájsť pre jednu začínajúcu firmu,“ hovorí Sommer. Ale park je o nadväzovaní vzájomne výhodných kontaktov a začínajúca

firma nielenže stále podniká, ale aj profituje z účasti starého mazáka, ktorý im radí.

Aj prepojenie medzi študijným kurzom Popakademie Baden-Württemberg, a Musikparkom, funguje dobre. Päť absolventov si v Musikparku otvorilo obchod a ďalší štyria prišli z hudobného konzervatória v Mannheime.

Štúdium ako najlepšie využiť ponúkané služby

Hoci sa projektu v podstate darí dobre, v posteli ruží je niekoľko trňov. Jedným zaujímavým, či frustrujúcim faktorom, je subjektívne hodnotenie zariadení, ktoré park užívateľom ponúka. Napriek rozsiahlym skúsenostiam, ktoré má Sommer ako hudobník a manažér umelcov, je aj tak frustrovaný vnímaním, že park nerobí dosť.

„MSP sa bude napríklad sťažovať, že im nebola poskytnutá dostatočná pomoc pri hľadaní investora“ vysvetľuje Sommer. „Môžem však vytiahnuť ich spis a ukázať im, že sme im vo veci poradili.“ To, čo je v ponuke, MSP akosi nevyužili na 100 percent a majú pocit, že niečo im chýba.

„Tento jav je skutočne zaujímavý“, vysvetľuje Sommer, ktorý sa rozprával s dvomi profesormi z odboru ekonomickej psychológie – oboch to upútalo tak, že chcú uskutočniť výskum o tomto type nespokojnosti.

PopAkademie Baden-Württemberg v Mannheime poskytuje študentom možnosť získať bakalársky titul v populárnej hudbe. Existujú dva možné kurzy, „konzervatoriálny“ prístup pre nástroje, ktoré sa nevyučujú v tradičnejších hudobných školách, alebo kurz manažmentu. Prechodom z kurzu do Musikparku majú mladí absolventi výchovné prostredie, v ktorom môžu začať podnikáť. Časopis Panorama sa v budúcom vydaní pozrie bližšie na PopAkademie.

Prerastanie Musikparku

Kým pokus o udržanie svojich klientov spokojných nemusí byť vždy tá najľahšia z úloh, Sommer má aspoň potešenie z toho, že čelí inému problému, významnému ale pozitívnejšiemu. „Niektoré firmy narastú príliš veľké. Potrebujú expandovať a nájsť si viac priestoru“.

Hoci Musikpark obklopuje pôda ležiaca úhorom, patrí mestu, ktoré nemá záujem o jej rozvoj na tento účel. „Hlavným cieľom na druhú polovicu tohto roka bude získať politickú vôľu vybudovať a vytvoriť priestor, ktorý môžu využívať tí, ktorí nás úspešne prerástli“, hovorí Sommer.

Spojením sveta akademickej obce, súkromného sektora a štátnej zdravotníckej starostlivosti, CNH pracuje na aplikovaní nanotechnológie do detekcie chorôb a identifikácii vhodnej liečby.

Fakty a čísla

V rámci Cieľa Konvergencia sa má do Centra pre nanozdravotníctvo investovať niečo cez €21 miliónov. Financovanie začalo v roku 2009 a bude prebiehať 5 rokov.

CNH – zvýšenie miestnej zamestnanosti

Dôležitý krok vpred bol oslávený 9. júna, keď projekt pri svojom oficiálnom otvorení priemyslu oslovil miestne MSP. „Za cieľ si dávame, aby sa MSP zaujímali o firmy sústredené okolo univerzít (spin-outs)“, vysvetľoval pravidelný kontakt časopisu Panorama, Dr. Tim Claypole, člen výkonného výboru.

Tridsať firiem prišlo na otvorenie a vypočulo si hlavného rečníka, profesora Maura Ferrariho, medzinárodne uznávaného za jeho odborné znalosti v oblasti vývoja, zdokonaľovania a aplikovania biomedicínskej nanotechnológie.

CNH nebude len svedkom prelomov v medicíne a vede, ale tiež poskytne veľmi potrebnú injekciu miestnej ekonomike. Očakáva sa, že v nasledujúcich piatich rokoch prinesie do oblasti Swansea Bay až 450 pracovných miest. Na základe kampusu Univerzity Swansea to bude moderné zariadenie, ktoré bude spájať klinických lekárov, prírodovedcov, inžinierov a priemysel.

Centrum pre nanozdravotníctvo plánuje pomáhať asi 400 firmám – viac ako 300 budú malé a stredné podniky vo Walese, ktoré predstavujú skutočné oživenie pre región.

Umiestnenie Swansea do jadra nanorevolúcie

Prácu Centra uvítal Ferrari, ktorý inšpiroval publikum pri otvorení priemyslu svojimi obchodnými znalosťami v nanotechnológii a nanozdravotníctve.

Vo svojom hlavnom prejave nabádal priemysel na nekonvenčné myslenie a spoliehanie sa na aplikácie v technológii, ako napr. nadchádzajúci program NASA dvojročnej cesty na Mars. Astronauti sa budú musieť spoľahnúť na nanozdravotnícke aplikácie pre skorú detekciu a zákrok, a personalizovanú medicínu.

„Nanotechnológia len nedávno postúpila zo sci-fi na vedu, avšak nástroje, ktoré už máme k dispozícii a môžeme stále vyvíjať, pretvoria medicínu k lepšiemu“ vysvetľoval Ferrari.

Pacienti a patenty

Ako niekto, komu sa prisudzuje viac ako 30 amerických a medzinárodných patentov, bol Ferrari dobrou voľbou pre vedúcu osobnosť oficiálneho otvorenia, keďže jedným z kľúčových cieľov Centra, okrem túžby po vedomostiach, je využívať výsledky inovačného výskumu pre rozvoj podnikania.

Ferrari založil niekoľko firiem a je vedeckým zakladateľom texaskej spoločnosti NanoMedical Systems (NMS) v Austine a spoločnosti Leonardo Biosystems. Boli to jeho odborné znalosti, ktoré tlmočil publiku, aby ich vyburcoval vytvárať nové produkty.

Svoju reč ukončil pripomenutím publiku, že samotná nanotechnológia nie je dostatočná, ale je to „súbor nástrojov, ktoré treba integrovať s mnohými ďalšími odbornými a rozvíjať v partnerstve ako s priemyslom, tak i s pacientmi“.

Iné míľniky

Hoci bol Claypole s otvorením spokojný, vysvetľuje, že pokiaľ ide o štátnu pomoc, projekt stagnuje. „Bojujeme s finančnými problémami, vysvetľuje. Zádrhele v toku financií narúšajú schopnosť Centra získať vybavenie, ktoré potrebuje.

Dúfajme, že drobné závady sa postupom času dajú do poriadku pre plánovaný nábor nových zamestnancov túto jeseň.“

KONFERENCIA O VYTVÁRANÍ SIETÍ

VO VISBY, ŠVÉDSKO 11. – 12. JÚN 2009

Nová tvár európskej spolupráce

EÚ musí hrať novú rolu v regióne Baltského mora, pretože dozerá na veľké množstvo kooperačných projektov medzi rôznymi krajinami. Konferencia o vytváraní sietí vo Visby, 11–12. júna, na švédskom ostrove Gotland, zviadla dohromady všetkých kľúčových aktérov, od environmentálnych organizácií po finančné inštitúcie. Bola to šanca vidieť detaily prvých projektov v rámci stratégie pre Baltské more, stretnúť sa so zainteresovanými ľuďmi a pochopiť víziu pre ambiciózne ciele, ktoré boli pre región stanovené.

V tomto regióne je EÚ priekopníkom stratégie, ktorá sa spolieha viac na ľudí a myšlienky než na rozpočty. Orgány EÚ hrajú strategickú rolu, pozerajú na celkový obraz pre región a koordinujú vedúcich projektov z mnohých rôznych oblastí a krajín. Je to prvá makroregionálna stratégia, kde sú iniciatívy financované štrukturálnymi a kohéznymi fondmi využívané spoločne za účelom dosiahnutia väčšieho dopadu naprieč členskými štátmi a mimo nich.

Posun od dobrého k vynikajúcemu

Región sa pýši veľkým prírodným bohatstvom, rozmanitými podnikateľskými príležitosťami a ľuďmi, ktorí sú otvorení novým myšlienkam. Mnohé krajiny obklopujúce Baltské more zdieľajú veľa spoločných tém z histórie a môžu sa tešiť na silnú spoločnú budúcnosť. Národné hranice a náročné prírodné prostredie zároveň prinášajú praktické problémy, takže čo robí stratégiou EÚ najlepšou cestou vpred?

Projekty sú zoskupené v rámci štyroch veľkých cieľov – zlepšenie životného prostredia, podpora prosperity, zvýšenie dostupnosti a vypracovanie štandardov lepšej bezpečnosti a ochrany. Asi 80 vlajkových projektov už je na nohách a funguje s podrobnými podnikateľskými plánmi a priamou podporou od riadiacich orgánov, ktoré sú v tejto oblasti odborníkmi. Konferencia vo Visby bola príležitosťou predstaviť ich a spoznať tváre za menami. Dokonca aj v tomto ranom štádiu bolo jasné, ako stratégia podporuje novú úroveň otvorenosti medzi rôznymi krajinami a zmysel pre partnerstvo pri dosahovaní veľkého zisku pre región.

Rečníci EÚ kriesia politiku

Hlavní rečníci z Generálneho riaditeľstva pre regionálnu politiku ukázali, ako odborné znalosti EÚ a dobré riadenie môžu zjednotiť podnikateľskú komunitu z celého regiónu a priniesť novú prosperitu prostredníctvom spolupráce. Dirk Ahner, generálny riaditeľ GR pre regionálnu politiku, pripomenul delegátom, že stratégia dodá kohéznej politike EÚ nový rozmer, čím vytvorí

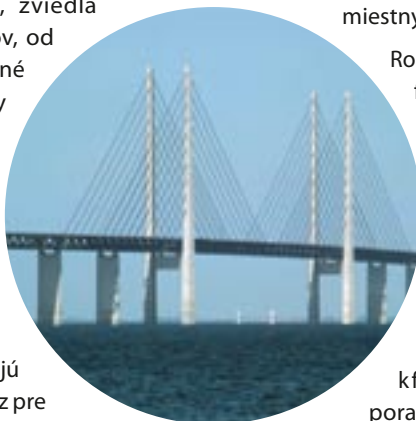
silnú synergiu medzi existujúcimi projektmi profitujúcimi zo štrukturálnych a kohéznych fondov. Ako si svojimi podnikateľskými projektmi razia cestu vpred, môžu si byť istí, že sú súčasťou oveľa väčšieho obrazu, kde existujúce finančné prostriedky pracujú tvrdsie a prinášajú nové výhody miestnym ľuďom.

Rolandas Kriščiūnas, námestník litovského ministra financií, ukázal ako organizácie, ktoré pôsobia ako riadiace orgány, majú slušné predchádzajúce skúsenosti s vedením a poradenstvom v oblasti efektívneho plánovania, financovania a riadenia projektov. Zaisťujú, aby si diskusie udržali kurz a pomáhajú projektovým partnerom vybudovať dobré siete a ťahajú za jeden povraz. Ich skúsenosti zaisťujú najlepší prístup k financovaniu nových podnikov, ale tiež poskytujú poradenstvo ohľadne podnikateľských postupov a držia krok s najnovšími právnymi predpismi.

Ďalší rečníci z Komisie popísali vzrušujúce projekty, ktoré už prebiehajú, od námorného dozoru až po vývoj účinnejších palív. Projekty boli na konferencii predstavené aj na obrazovke, a zúčastnili sa jej tiež zástupcovia niekoľkých projektov. Ich účastníci sa mohli stretnúť tvárou v tvár, čo je často najproduktívnejšou stránkou každej konferencie. Potom sa tu núkala možnosť pochopiť, ako účasť EÚ v regionálnych programoch umožňuje rôznym národnostiam spolupracovať a dostať svoje projekty na novú úroveň.

Workshopy predvádzajúce najaktuálnejšiu spoluprácu

Delegáti obrátili svoju pozornosť od kľúčových princípov stratégie k detailom doterajšieho pokroku. Počas druhého dňa konferencie priťahli štyri workshopy do stredu pozornosti vedúcich projektov, ktorí vysvetľovali ako ich tímy prinášajú nové výhody. Napríklad v Poľsku prináša Technická univerzita s pomocou nemeckých odborníkov nové odborné znalosti do stavebných projektov a regionálneho plánovania. V Litve riadi investície do cestnej siete Ministerstvo financií Lotyšska. Švédska environmentálna technológia sa používa na zlepšenie odpadového hospodárstva v Litve, zatiaľ čo vývoj do energetickejšieho palív vo Švédsku profituje zo spolupráce s Fínskom.

EÚ – radca, nie vládca

Škála medzinárodných partnerov a oblastí odborných znalostí spojených spoločnou vášňou pre región posilňuje poslanstvo, že toto je stratégia, nie program. Orgány EÚ nekontrolujú priamo rozpočet ani legislatívu, skôr sú katalyzátorom pre nadväzovanie nových spoločenstiev, dokonca aj medzi nepravdepodobnými partnermi. Firmy, univerzity, organizácie a verejné orgány už aplikujú svoje odborné zručnosti a EÚ môže hrať rolu radcu, čím sa dosiahne väčšia pridaná hodnota pre každé euro z vyčlenených verejných peňazí.

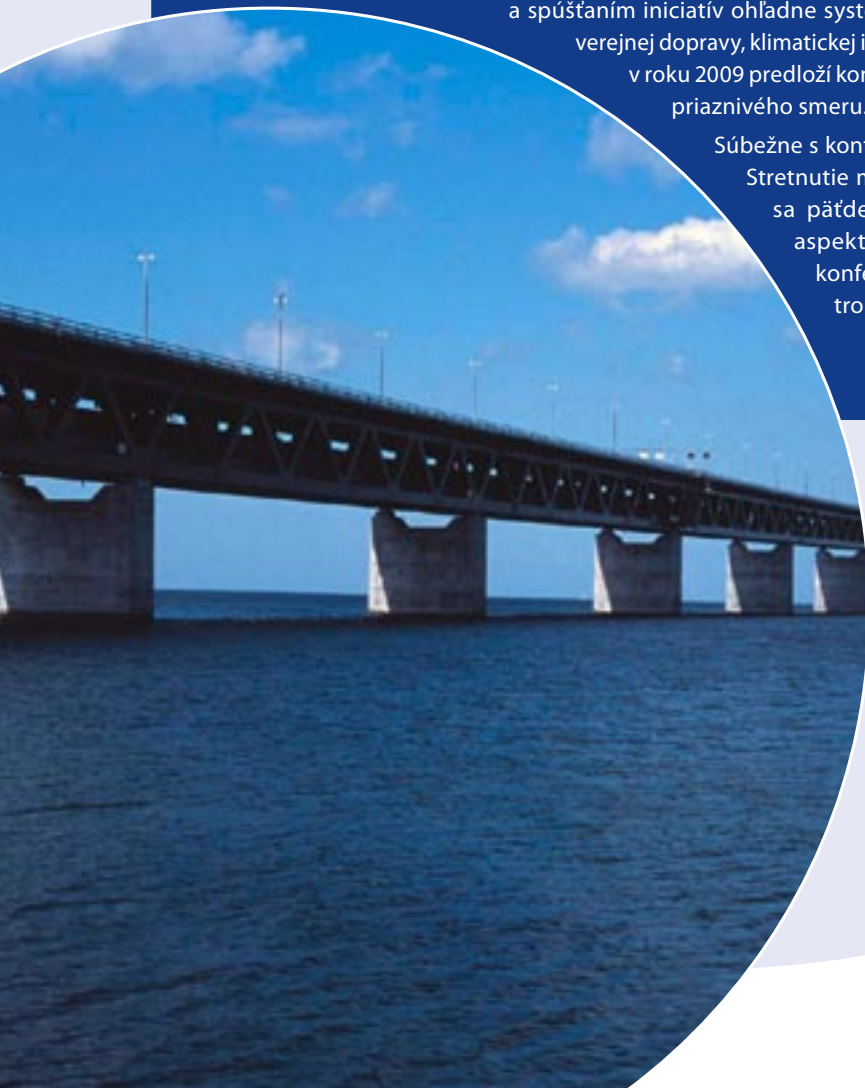
Tento nový prístup k spolupráci medzi členskými štátmi a Ruskom je nastavený na rast v sile a efektívnosti s každým novým dokončeným projektom. Konferencia vo Visby znamenala začiatok stratégie pre Baltské more, priradila tváre k menám a objasnila rámec budúcej práce.

Subregionálna spolupráca štátov Baltského mora (BSSSC) – 17. výročná konferencia

BSSSC je politická sieť, ktorá spája regionálne orgány z 10 pobrežných štátov Baltského mora v dobe, keď regióny v oblasti môžu mať skutočný dopad na politiky vytvárané na národnej úrovni a na úrovni EÚ. Kľúčovou úlohou je podpora, ktorú poskytuje Lisabonskej agende pre rast a zamestnanosť ponúkanou prostredníctvom úzkej spolupráce s inými pobaltskými organizáciami, ako napr. Únia baltských miest, Baltské rozvojové fórum a Baltské komory obchodnej asociácie.

17. výročná konferencia siete sa bude konať 13. – 15. októbra v dánskom regióne Zealand a zameria sa na dva veľké problémy, ktorým dnes čelia krajiny okolo Baltu: stratégia EÚ pre región a klimatické zmeny. Dopad klimatických zmien už možno cítiť v Balte a regióny členov BSSSC budú na túto výzvu reagovať posudzovaním a spúšťaním iniciatív ohľadne systémov obnoviteľnej energie, energeticky efektívnej verejnej dopravy, klimatickej inovácie a regionálneho plánovania klímy. Konferencia v roku 2009 predloží konkrétne príklady o tom, ako otočiť vývoj do klimaticky priaznivého smeru.

Súbežne s konferenciou sa bude v dánskom meste Roskilde konať Stretnutie mládeže o trvale udržateľných spoločnostiach. Zíde sa päťdesiat mladých ľudí, aby diskutovali o rozličných aspektoch udržateľnosti a potom sa pripoja k hlavnej konferencii 14. októbra. Naplánovaná je diskusia medzi tromi mladými ľuďmi a tromi politikmi.

MINULÉ VYDANIE

Minulé vydanie časopisu Panorama sa venovalo Roku tvorivosti a inovácie, za ktorý bol prehlásený rok 2009. Medzi výzvy roka patrí spôsob merania tvorivosti a jej účinkov na spoločnosť, a spôsob podpory inovácie v jej najširšom zmysle – ísť mimo laboratória a uvažovať, ako tvorivé myslenie vedie k inovácii. V celej EÚ krajiny tvorivo pristupujú k podpore Roka a jeho cieľov: inovačné triedy pre študentov maďarských stredných škôl; kultúrne dedičstvo a životné prostredie podporované prostredníctvom programu Open Gardens po celom Poľsku; hispano-francúzsky seminár o inovácii podporovanej štruktúrnymi fondmi, čím sme vymenovali takmer všetky. Inovácia bude hrať kľúčovú úlohu aj na každoročnom podujatí Európsky týždeň regiónov a miest (5 – 9. októbra 2009): „Inovácia v regiónoch a mestách Európy“ bude jednou z hlavných tém tohtoročného podujatia Open Days: http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/themes.cfm?sub=1&nmenu=2000

BUDÚCE VYDANIE

Budúce vydanie časopisu Panorama bude o klimatických zmenách – pravdepodobne najväčšej výzve, ktorej v tejto dobe čelíme. EÚ prijala v decembri 2008 integrovanú politiku v oblasti energetiky a klimatických zmien, vrátane ambiciózných cieľov pre rok 2020. Dúfa, že Európu postaví na správnu koľaj – smerom k trvalo udržateľnej budúcnosti s nízkouhlíkovou, energeticky efektívnou ekonomikou – znížením skleníkových plynov o 20% (30%, ak sa dosiahne medzinárodná dohoda), obmedzením spotreby energie o 20% prostredníctvom zvýšenej energetickej efektívnosti, a pokrytím 20% našich energetických potrieb z obnoviteľných zdrojov. Časopis Panorama sa pozrie na to, ako kohézna politika EÚ prispieva k umožneniu naplnenia týchto ambiciózných cieľov. Od solárnych panelov na francúzskom ostrove Réunion k plánom Burgenlandu (Rakúsko) na energetickú nezávislosť, časopis Panorama zvaží, čo robia regióny naprieč Európou pre spomalenie a zmiernenie klimatických zmien.

TERMÍNY	PODUJATIE	MIESTO
31. august – 1. september 2009	18. parlamentná konferencia o Baltskom mori http://www.baltasam.org/	Nyborg (DK)
14. – 15. september 2009	Európske mestá a globálna klimatická výzva http://www.se2009.eu/en	Štokholm (SE)
17. – 18. september 2009	Ministerské stretnutie o stratégii EÚ pre región Baltského mora, organizované švédskym predsedníctvom EÚ http://www.se2009.eu/	Štokholm (SE)
24. september 2009	Územná spolupráca a územná súdržnosť http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/ index_en.cfm?nmenu=1	Brusel (BE)
29. september 2009	Ako kohézna politika podporuje rozvoj vidieka? http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/ index_en.cfm?nmenu=1	Brusel (BE)
5. – 6. október 2009	11. samit Baltského rozvojového fóra, organizovaný spoločne so švédskym predsedníctvom EÚ http://www.bdforum.org/	Štokholm (SE)
5. – 8. október 2009	Open Days – Európsky týždeň regiónov a miest: Globálne výzvy, európske odpovede http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Brusel (BE)
13. – 15. október 2009	Výročná konferencia o subregionálnej spolupráci štátov Baltského mora (BSSSC) http://www.bsssc.com/	Sealand (DK)
30. nov. – 1. dec. 2009	Nové metódy pre hodnotenie kohéznej politiky: Zlepšenie metód hodnotenia http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/ evaluation2009/index_en.htm	Varšava (PL)
10. – 11. december 2009	Konferencia o kohéznej politike a územnom rozvoji: Využite potenciál územia! http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/12?tab=1	Kiruna (SE)
3. marec 2010	Piata konferencia zainteresovaných strán o akčnom pláne pre Baltské more, HELCOM http://www.helcom.fi/	Helsinki (FI)

Viac informácií o kľúčových podujatiach regionálnej politiky nájdete na adrese
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

NECHAJTE VÁŠ HLAS POČUŤ

KN-LR-09-030-SK-C

Časopis Panorama uvíta vaše komentáre a otázky. Témou budúceho vydania budú klimatické zmeny, jedna z najväčších výziev, ktorej dnes čelíme. Čo robí EÚ pre obmedzenie škodlivých emisií? Ako kohézna politika prispieva k zmierňovaniu ich účinkov? Povedzte nám, aký význam majú vaše programy vo vašom regióne.

Časopis Panorama vás tiež vyzýva, aby ste predkladali otázky o praktických problémoch projektov a politiky. Vyberieme niektoré z vašich komentárov a otázok, a predložíme ich expertom na túto tému v našej novej sekcii Riešenie problémov.

Takže, ak máte niečo na srdci, povedzte to. Kontaktujte nás a kladte otázky alebo vyjadrite svoje názory na:

regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-826X

© Európske spoločenstvá, 2009
Reprodukcia povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Vytlačené v Belgicku

ÚRAD OFICIÁLNYCH PUBLIKÁCIÍ EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
L-2985 Luxemburg

■ Úrad pre publikácie

Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku
Oddelenie B1 – komunikácia, informácie a vzťahy s tretími krajinami
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels
Fax (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sk.htm